ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਜਿਆ ਤਿਲਹਣ ਉਤਪਾਦਕ ਸਹਕਾਰੀ ਸੰਘ ਏ

ਮਰਿਆਦਿਤ, ਪਚਾਮਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਹੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਐਮ/ਐਸ. ਮੋਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਰਵਿਸ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1973)

ਮਈ 11, 2022

[ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940: ਐਸ – 21 – ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ – ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ – ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ – ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ-ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀ – ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ – ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾਸੀ ਗਈ – ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਓ/ਓ. ਐਕਸ.ਵੀ.ਆਈ ਆਰ. 9 ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਐਸ. 21 ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ – ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ – ਅਪੀਲ ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਕ ਅਵਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਓ/ਓ. ਐਕਸ.ਵੀ.ਆਈ ਆਰ 11 – ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੈ – ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਬਮਿਸ਼ਨ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਐਸ. 21 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਜਦਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ, ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ – ਤੱਥਾਂ ਤੇ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਵਜੋਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕੇ – ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ – ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਉਠਾਉਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕੇ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ,

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਰੱਖਿਆ - ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 - ਆਰ. XXVII ਆਰ. 1.

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ : 1.1 ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ, 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਤਭੇਦ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਸਹਿਮਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਸਹਿਮਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ/ਮਤਭੇਦ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਜਾਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਨਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਜਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ [15][6]-ਡੀ-ਜੀ; 662-ਏ]

1.2 ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਮੰਚ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਵੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸਮਝੌਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਇਚਛੁਕ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰਣਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ [17][6]63-ਸੀ-ਐਚ; 664-ਏ-ਬੀ]

1.3 ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਤੀ 23.12.1994 ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਰਜ਼ੀ ਏ. ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਜਾਂਚ' ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ/ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਤੇ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਇੱਕ ਪੰਚ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਆਡਿਟ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਕਤ ਕੰਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ। ਦ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਏ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਐਸ ਕੇ ਐਮ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਪੰਚ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਚ/ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣਗੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕਰਨਾ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਸਾਲਸ ਪਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਇੱਕ ਮਾਹਰ, ਯਾਨੀ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਐਸ ਕੇ ਐਮ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸ ਕੇ ਐਮ ਨੂੰ ਸੀ.ਏ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕਰੇਗਾ ਪੱਖ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ. ਦਰਅਸਲ, ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਰਹੀ, ਉੱਤੇ ਦਬਦਬਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਜੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ [ਪਾਰਾ 18 ਅਤੇ 19] [664-ਈ-ਜੀ; 665-ਏ]

1.4 ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ 23.12.1994 ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸੁਲਝਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ" ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੁਝ ਧੁੰਦਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਕੇਤ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਅਤੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਜੋ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। 23.12.1994 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ., ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ, ਨੂੰ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਕਮ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿ ਮਧਿਆਸੀ ਦੀ ਫੀਸ 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਧਿਆਸੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਮਧਿਆਸੀ ਫੀਸ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ'। ਆਖਰੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਆਇਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਮਧਿਆਸੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮੱਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਾਈ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਸੀ।

1.5 ਅਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XXVI ਨਿਯਮਾਂ 9 ਅਤੇ 11 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾਪਣ ਹੈ। ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਉੱਤੇ ਫਰਕ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ। ਸਮਝੌਤਾ ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ/ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ 'ਸਹਾਇਕ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਾਹਰ, ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਹਰ ਰਾਇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਵਜੋਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 321[6]-ਐਫ-ਜੀ; 671-ਏ-ਈ]

1.6 ਕੋਡ ਦੀ ਆਰਡਰ XXVI ਨਿਯਮ 9 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਮੇਸਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਨੈੱਟ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਡਰ XXVI ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸਮਾਧਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ 'ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ' ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਕੇਵਲ 'ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ' ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਰਾਏ ਜਾਂ ਨੋਟਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਅਸਲ ਹਾਲਾਤ ਦੱਸਣਾ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਵਿਵਿਧਤਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਛੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ,

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪਰੀਖਣ 'ਤੇ, ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਰਾਏ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ, ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾਹਰ ਰਾਏ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਕੇਵਲ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਖਤ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਗੈਰ-ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ', ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 316]

1.7.ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ. ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਚੌੜੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਦਰ, ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇ ਅਧੀਨ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ, ਜੇਕਰ ਕੋਲਾ 1% ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਮਾੜੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਕੋਲੇ, ਉੱਚ ਨਮੀ ਸਮਗਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਲੇ ਦੇ ਭਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਪਲੇਂਟਿਫ ਵੱਲੋਂ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਕੀ ਬਚਾਅਕਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਸੂਲੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਜ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਆਦਿ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਐਸ.ਕੇ.ਐਮ. ਨੇ ਆਪ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ' ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 316]

1.8.ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜੋ ਅਦਾਲਤੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਕ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡਰ XXVI ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 316]

ਫਰਮ ਖੇਤ ਰਾਮ ਬਸ਼ੰਬਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ (1959) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਪੰਜ 182; ਕੇਰਲਾ ਸਟੇਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁਰੀਅਨ ਈ. ਕਲਾਥਿਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2018) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 793; [2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 511; ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਸ. (ਫਰਾਸ) ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਚੇਰੀਅਨ ਵਰਕੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੋ. (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 24 ; [2010] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1053; ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਧੈਰਯਵਾਨ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲੁੱਲਾ (2016) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 619 ; [2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 709; ਬ੍ਰਾਇਨ ਪੇਸਟੋਰੀ ਗਾਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1992) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 31 ; [1991] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 187; ਬਿਹਾਰ ਸਟੇਟ ਮਿਨਰਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪ੍ਰ. ਬਨਾਮ ਐਨਕੌਨ ਬਿਲਡਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ (2003) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 418 : [2003] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 812; ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜਾਰਜ ਜੋਸਫ ਫਰਨਾਂਡਿਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1989) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [1989] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 469; ਕੇ.ਕੇ. ਮੋਦੀ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਨ. ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1998) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 573 : [1998] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 604; ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਬਾਂਸਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਮਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (1999) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 166 : [1999] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 181; ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰਾਖੰਡ (2012) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 263 : [2012] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 157; ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (1980) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 704 : [1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 249; ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਏ. ਐਮ. ਮਧਨਮੋਹਨਾ (1996) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਮੱਦ 17 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫੇਲਟਹਾਊਸ ਬਨਾਮ ਬਿੰਡਲੇ (1862) 142 ER 1037; ਡੇਵਿਸ v. ਐਡਿਨਬਰਗ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 1953 ਐਸ.ਸੀ. 34 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 511 ਪੈਰਾ 23 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2018] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1053 ਪੈਰਾ 23 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 70 ਪੈਰਾ 24 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1991] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 187 ਪੈਰਾ 25 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2003] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 812 ਪੈਰਾ 26 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1998] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 469 ਪੈਰਾ 27 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1989] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 601 ਪੈਰਾ 28 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1999] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 181 ਪੈਰਾ 30 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2012] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 157 ਪੈਰਾ 31 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 249 ਪੈਰਾ 31 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1973 2022 ਦੇ.

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੀਟ 'ਤੇ 19.09.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 505 ਦਾ 1996.

ਮਿਸ ਅੰਕਿਤਾ ਚੌਧਰੀ, ਡਿਪਟੀ ਏ.ਜੀ., ਅਭਿਨਵ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਮਿਸ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਾਕਿਆ, ਸੰਨੀ ਚੌਧਰੀ, ਅਪੀਲਕਾਰਤਾਓਂ ਲਈ ਵਕੀਲ.

ਅਰੁਣਵ ਚੌਧਰੀ, ਸਰ. ਯਾਦਵ., ਮੋਰਸ. ਪ੍ਰਗਿਆ ਬਘੇਲ, ਸੌਰਵ ਟੰਡਨ, ਐਡ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ 1940 ਦੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।1

2. 03ਤੀਜੇ ਸਤੰਬਰ 1993 ਨੂੰ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ - ਮੈਸਰਜ਼. ਮੋਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਰਵਿਸ,2 ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ, ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਸੋਹੋਰ ਕੈਂਪ, ਅਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 01ਲਾ ਅਕਤੂਬਰ 1990 ਅਤੇ 13ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ 1991 ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਲੇ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਜਿਆ ਤਿਲਹਣ ਉਪਾਦਕ ਸਹਕਾਰੀ ਸੰਘ ਮਰਿਆਦਿਤ, ਪਚਾਮਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ੋਰੇਏ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ) ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਹਕਾਰੀ ਸੰਘ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।3 ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਪਲੇਂਟਿਫ ਵੱਲੋਂ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ (ਸਿਕ) ਨੂੰ 2%4 ਬਿਆਜ ਨਾਲ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

3. ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਲੀਵਰੀ ਆਰਡਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਲੇ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤ ਕੋਲਫੀਲਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੀਆਂ ਕੋਲ ਖਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲੋਡ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਲੇਂਟਿਫ ਦੀ ਇਕੋ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਲੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਲਾਂਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। 05ਪੰਜਵੇਂ ਜੂਨ 1992 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 1.42ਪੈ. ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਆਰਡਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ।

ਮੁਦਈ ਨੇ, ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੀ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ)। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ 1.42 ਰੁਪਏ @ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਕਟੌਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੇ ਕੋਲੇ ਦੇ ਅਸਲ ਟਨਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿੱਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਮੁਦਈ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 1% ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਨ 'ਤੇ ਲੋਡ ਕੀਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਛੋਟ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ. 'ਤੇ ਲੋਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਖਰਚੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੰਬੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ 1% ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕਟੌਤੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਕੋਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਨਮੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ. ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ

ਇੱਕ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕੋਲਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ 10,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ਼ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਰਚੇ (ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ।

4. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਲਿਖਤੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ ਬਿਆਨ. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੁਦਈ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕੋਲੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੋਲਾ ਵਧੀਆ ਸੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕੋਲਿਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦਾ ਕੋਲਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਪਰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਘੱਟ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ. ਮੁਲਜ਼ਮ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੋਇਆ। ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਘਟੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਮੀ, ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਧੂੜ ਕੋਲੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੋਲੇ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਲੇ ਦਾ ਭਾਰ। ਇਸ ਵਿਚ 05 ਜੂਨ 1992 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੀ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਕੋਲੇ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਲੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਡਿਲੀਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 11, ਪ੍ਰਤੀ ਟਰੱਕ 1% ਤੱਕ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਮਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 1% ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਲੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੱਟ ਕੇ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਕਮੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 1% ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾ. ਕਈ ਵਾਰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਡਿਸਪੈਚ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਟੌਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਸੀ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਫੰਡ ਦੇ. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਲਾਟ ਲਈ ਖਰਚੇ ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦ ਮੁਦਈ ਨੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਛੇ ਤੋਂ ਸੱਤ ਲਈ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਲਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਤੋਂ ਕੋਲਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ। ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਅਧੂਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਭਾੜੇ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਠਾਏ ਗਏ ਉਸ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੋਂ ਕੋਲਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 05 ਜੂਨ 1992 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੇ ਦਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 1.42 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ/ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 30 ਸਤੰਬਰ 1992। ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 05 ਜੂਨ 1992 ਸੀ. ਦੀ ਇੱਕ ਭੈਣ ਚਿੰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਦਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗਲਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜੂਨ 1992 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਭੈਣ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 1.32 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ. ਦਰਅਸਲ, ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਲਝਾਉਣ ਲਈ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ (ਪਲਾਂਟ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਮਿਤੀ 05 ਜੂਨ 1992। ਮੁਦਈ ਨੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 30 ਸਤੰਬਰ 1992 ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਲਾ ਪਹੁੰਚਾਓ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ 05 ਜੂਨ 1992 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। ਬੈਂਕ ਦਾ ਸਮਾਨ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਸੀ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕੋਲੇ

ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦਸੰਬਰ 1992 ਤੱਕ.

5. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਾਇਆ ਨੇ ਉਥੇ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮਾਤਰਾਂਕਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਢੋਏ ਗਏ ਕੋਲੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਹਿਸਾਬਾਂ ਦੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 2% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ, ਮੁਦਾਇਆ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 1,00,000/- (ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੀ) ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 8,180/- (ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਇੱਕ ਸੌ ਅਸੀ ਰੁਪਏ ਹੀ) ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਕਮ ਮਾਤਰਾਂਕਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਏ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਰ ਅਤੇ ਢੋਆਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਮੁਦਾਇਆ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਖਾਤਾਂ 'ਤੇ ਅਸਫਲਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਟੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਦਾਇਆ ਦੀ ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।

6. ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਦਾਇਆ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਸਿਹੋਰ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਅਦਾਲਤ: ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ,

ਸਹਿਰ (ਮਪ)

ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ. 16B/93

ਮੈਸਰਜ਼ ਮੋਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਰਵਿਸ .....ਮੁਦਾਇਆ

ਬਨਾਮ

ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਜਿਆ ਤਿਲਹਣ ਸੰਘ ਆਦਿ. .....ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ

ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ

1. ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯੋਗ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਪੰਚ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੂੰਕਿ, ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ

ਉਕਤ ਕੰਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਮੰਤਰੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ, ਸਿਹੋਰ ਨੂੰ ਪੰਚ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਸਿਹੋਰ, ਮਿਤੀ 23.12.1994

ਸ਼੍ਰੀ/- ਅਸਪਸ਼ਟ
ਵਾਦੀ
ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ

ਅਰਜ਼ੀ ਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਚਲਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ।

7. 23ਵੇਂ ਦਸੰਬਰ 1994 ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਸਿਹੋਰ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:

ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ,

ਜੱਜ, ਸਿਹੋਰ (ਐਮ.ਪੀ.)

ਸਿਵਿਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 168/93

ਵਾਦੀ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਦਨੀਕਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਅਗਰਵਾਲ,ਵਕੀਲ

ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਵਰਮਾ, ਵਕੀਲ

ਅੱਜ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਤਾਰੀਖ ਤੈਅ ਹੈ, ਪਰ ਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਮੰਤਰੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ, ਸਿਹੋਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਪੰਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਫੀਸ ਭਾਰਤੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਅਨੁਸਾਰਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੁਰੰਤ, ਜੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂਪਹਿਲਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦਾ ਅੱਧਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਫੀਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ। ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਰਟੀਆਂਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਮਿਤੀ: 23.12.1994

8. ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਮੰਤਰੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ, ਸਿਹੋਰ ਨੂੰਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੱਤਰ23 ਜਨਵਰੀ 1991 ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ:

"ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ,
ਸਿਹੋਰ (ਐਮ.ਪੀ.)"

ਸੀਨੀਅਰ ਨੰਬਰ: 11/ ਸਿਹੋਰ ਮਿਤੀ - 23.01.1995

ਨੂੰ,

ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਮੰਤਰੀ

ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ

ਸਕੋਰ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 11/93 ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਬਨਾਮ ਤਿਲਹਣ ਸੰਘ, ਤੁਸੀਂ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ (ਖਾਤਿਆਂ) ਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 22.04.1995 ਤੱਕ ਭੇਜੋ।

ਤੁਹਾਡੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ/-

ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਦੁਬੇ)

ਪਹਿਲਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਸਕੋਰ (ਐਮ.ਪੀ.)

9. 28ਵੇਂ ਮਾਰਚ 1995 ਨੂੰ, ਐਸ.ਕੇ. ਮੰਤਰੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ। 22ਵੇਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 1995 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਊਚਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਦੇ ਕਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਕਾਗਜ਼ਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ। 18ਵੇਂ ਮਈ 1995 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਅਤੇ ਲੈਬਰੇਟਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 19ਵੇਂ ਮਈ 1995 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਬਿਲਾਂ ਅਤੇ ਰਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਤਾ ਸਾਰਾਂਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹੀ। 23ਵੇਂ ਦਸੰਬਰ 1994 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

10. 22ਵੇਂ ਜੂਨ 1995 ਨੂੰ, ਐਸ.ਕੇ. ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 24,03,300/- ਰੁਪਏ (ਰੁਪਏ ਚੌਬੀਸ ਲੱਖ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕੇਵਲ) ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚ 24ਵੇਂ ਮਈ 1995 ਤੱਕ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ 9,43,047/- ਰੁਪਏ (ਰੁਪਏ ਨੌ ਲੱਖ ਤ੍ਰਿਪੰਜਾ ਹਜ਼ਾਰ ਸੱਤ ਕੇਵਲ) ਦਾ ਵਿਆਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 23ਵੇਂ ਫਰਵਰੀ 1993 ਤੋਂ 9ਵੇਂ ਮਈ 1995 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 21%ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਟਰੱਕ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਕਮੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ (ਸਿਕ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ) " ਨਮੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ, ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਉਹਨਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ (ਖਾਤਿਆਂ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 31.05.95 ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਸਨਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

11. 22ਜੂਨ 1995 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੂਚੀ ਸਮੇਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ।

12. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹੋਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 16ਵੀਂ ਮਈ 1996 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 19081 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XXVII ਨਿਯਮ 9 ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੋਰ, 01ਲੀ ਨਵੰਬਰ 1995 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਾਰੇ ਐਤਰਾਜ਼ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨ ਅਤੇ ਸਮਯ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰਡ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਸੀ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 23ਜੀ ਦਸੰਬਰ 1994 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

13. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 19ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 1996 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਮਾਮਲਾ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ, ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਸੀ, ਦਾ ਐਤਰਾਜ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਣਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਤਰਾਜ਼ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

14. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਨਾਮਤ:, ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਜਿਆ ਤਿਲਹਣ ਉਤਪਾਦਕ ਸਹਕਾਰੀ ਸੰਘ ਮਰਿਆਦਿਤ, ਪਚਾਮਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਹੋਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਹਕਾਰੀ ਸੰਘ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

15. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"21. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:- ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਤਭੇਦ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ

ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਤਭੇਦ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿੱਥੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਿਰਫ ਝਗੜੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਭਾਗ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਸਹਿਮਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਕਰਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। "ਸਹਿਮਤੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਹੁਕਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਨਾਂ ਦੀ ਮਿਲਾਪ ਜਾਂ ਮੇਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2 ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਜੋ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਸੈੱਟ, ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਐਚ) ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਇਕ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਹੈ (ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ।

ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ। **ਫੈਲਥਾਉਸ ਬਨਾਮ ਬਿੰਡਲੇ** ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤਬ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. **ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫਰਮ ਖੇਤੂ ਰਾਮ ਬੰਸ਼ਾਬਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਕਾਸਿਮਿਰੀ ਲਾਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:**

"ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ (ਕ) ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; (ਖ) ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (ਗ) ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਰਜ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਵਾਰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਗੇਈ ਪੁਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹੀਰੇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1882 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 21 ਅਤੇ 23 ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਟੈਨਲੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਬਨਰਜੀ, ਜੇ., ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਅਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹਸਵਾ ਬਨਾਮ ਮਹਬੂਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਲਿਆ। ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਬੈਜ ਨਾਥ ਵਿੱਚ, ਸੁਲੈਮਾਨ, ਜੇ., (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ), ਨੇ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ—

"...ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ।"

ਵੇਖੋ ਵੀ ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਘਾਸਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ , ਰਾਮ ਹਰਖ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਮਤਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ ਵਿੱਚ, ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਬੈਜ ਨਾਥ ਅਤੇ ਸੁੱਬਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਅੱਪਾਦੁਰਾਈ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਗੁਲਾਮ ਹਸਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਕੋਲਕਾਤਾ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕੋਲਕਾਤਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਲਾਦੁਰਾਮ ਬਨਾਮ ਨੰਦਲਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੂਕਰਜੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 114 ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:—

"ਇੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਸਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਸ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।"

ਵੇਖੋ ਵੀ ਸੇਠ ਦੂਲੀ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਮੁੰਨੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਖਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਚੇਲਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਤੇ ਸੁੱਬਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ

ਅੱਪਾਦੁਰਾਈ।

ਸੁੱਬਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਅੱਪਾਦੁਰਾਈ ਵਿੱਚ, ਦੇਵਾਦੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਜਦੋਂ ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ॥ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਸਨ,—ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ— ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:—

"ਜੋ ਚੀਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।"

17. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਪਾਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮੰਚ ਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਏ ਸਮਝੌਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਨਾ-ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਅਦ ਇਦੇਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

18. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 23 ਦਸੰਬਰ 1994 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਮੁਦਾਇਆ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿਰਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਯੋਗ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ 'ਜਾਂਚ' ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ/ਮਧਿਆਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਪੰਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਕੰਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਟੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ, ਨੂੰ ਪੰਚ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸੀ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਚਲਾਈ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ 23 ਦਸੰਬਰ 1994 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ

ਮਧਿਆਸੀ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਮਾਹਰ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ, ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ 23 ਜਨਵਰੀ 1995 ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਂਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ "ਤੁਹਾਡੀ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"। ਦੂਜੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਧਿਆਸੀ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਵਿਚਕਾਰ; ਅਤੇ ਮਧਿਆਸੀ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਜਾਂਚਿਆ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

20. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਦਾਈ ਨੇ 23ਜੀ ਦਸੰਬਰ 1994 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ" ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੁਝ ਧੁੰਦਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਅਤੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ। ਜੇ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਣ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਹਰ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ।

21. 23ਜੀ ਦਸੰਬਰ 1994 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ, ਨੂੰ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਰਜ ਹਨ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਫੀਸ 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਫੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ'। ਆਖਰੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵੱਲ ਰੈਫਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਵੱਲ ਰੈਫਰ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਾਈ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ

ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਸੀ।

22. ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੇਸ ਲਾਅ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇਵਾਂਗੇ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁਰੀਅਨ ਈ. ਕਲਾਥਿਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਐਫਕੌਂਸ ਇੰਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਚੇਰੀਅਨ ਵਰਕੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੋ. (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਹੈ:

"33. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਮੌਜੂਦਾ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਏਡੀਆਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮੈਮੋ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਮਧਿਆਸਥਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੇਲਮ ਬਾਰ (I) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।"

24. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (ਸੁਪਰਾ), ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਧੈਰਯਵਾਨ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਲੁੱਲਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਰਾਹੀਂ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਵੈਧ ਹੈ।

25. ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਪੇਰੁਮਾਨ ਪੇਰੁਮਲ ਗੌਂਡਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸੁਲਝਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲਿਖਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਗਰੀਕਾਪਾਤੀ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 37 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਹੇਠਾਂ

ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"37. ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਕੀਲਾਂ ਲਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਸੁਧਾਈ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਬਿਨਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸੰਚਾਰ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਵਕੀਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਕਦੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐਹਤਿਆਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇਗੀ।"

26. ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (ਉਪਰੋਕਤ) ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਣਾ ਗੰਭੀਰ ਨਾਗਰਿਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਨਾਮ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਸਾਂਝੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਖਨਿਜ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐਨਕੈਨ ਬਿਲਡਰਜ਼ (ਆਈ) (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ** ਵਿੱਚ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਹੋਰ, ਅਜਿਹਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਨਿਸਪੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਆਈਟੀਸੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜਾਰਜ ਜੋਸਫ ਫਰਨਾਂਡਿਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਅਤੁੱਟ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤਬ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਯੋਗ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਹੋਰ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਾਲੀਪਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਆਮ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਆਪਸੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਅਸਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਅਦੇ ਗਲਤ ਸਮਝੇ ਗਏ ਹਨ, ਇੱਕ ਆਪਸੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਆਪਸੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਸੀ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦਾ ਅਤੁੱਟ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅੰਗ ਸੀ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਇਹ ਅਣਿਵਾਰਯ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ

ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖਤ ਜਰੂਰਤ ਹੈ – "ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ...ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ", ਜੋ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

28. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇ.ਕੇ. ਮੋਦੀ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਨ. ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਸਟਿਲ ਅਤੇ ਬੋਇਡ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਦਸਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਵਿਵਿਧਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਹਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਇਨੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ। ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਲਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਆਸਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਹਿਮਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੁਣ ਘਾਟ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਫੈਸਲਾ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ:

"17.—(1) ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ,

(2) ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਯਾ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮਧਿਆਸਤਾ ਹੋਵੇਗੀ,

(3) ਸਮਝੌਤਾ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ,

(4) ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਉਚਿਤ ਭਾਵ ਰੱਖੇਗਾ,

(5) ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ,

(6) ਸਮਝੌਤਾ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

29. ਕੇ.ਕੇ. ਮੋਦੀ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਰੱਸੋਲ ਉੱਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ,18 ਜੋ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਦਾ ਰੂਪ ਮਾਹਰ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਕਰਾਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ 'ਮਧਿਆਸਤਾ', 'ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਜਾਂ 'ਇਕ ਮਾਹਰ ਇਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ' ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਰਣਾਯਕ ਨਹੀਂ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਅਤੇ ਇਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਉੱਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਕ ਮਾਹਰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਮਾਹਰ ਰਾਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਮਾਹਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

30. ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਬਾਂਸਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ, 20 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਐਸ.ਕੇ. ਚਾਵਲਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲਾਹ 21 ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ 'ਤੇ ਪੂਰਕ ਜੇਕਰ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ: (i) ਉਸਦਾ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ; ਅਤੇ/ਜਾਂ (ii) ਸਮੱਗਰੀ (ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ 'ਸਬੂਤ' ਦੇ ਨਿਯਮ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਹਥ੍ਥ ਤੇ, ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਡਸਨ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, 22 ਜੋ ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਹ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤਕਰਤਾ ਅਕਸਰ ਕਰੇਗਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਸਰਟੀਫਾਇਰ ਕੋਲ ਹੈ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਵਾਦ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

31. ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਦੁਆਰਾ, ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤਰਾਂਚਲ 23 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਬੰਧਨ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਪੜ੍ਹੋ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਰਿਪੋਰਟ, ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਈ, ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ. ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, 24 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ/ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਓ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

32. ਇਕ ਮਧਿਆਚਾਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XXVI ਨਿਯਮਾਂ 9 ਅਤੇ 11ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾਪਣ ਹੈ। ਮਧਿਆਚਾਰ ਲਈ ਸਮਰਪਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਮਧਿਆਚਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਸ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਮਤਭੇਦ ਲਈ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ। ਮਾਨ ਲੈਣਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਧਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਜੋ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਹੈ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ/ ਜਾਂਚ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ 'ਸਹਾਇਕ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਾਹਰ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਹਰ ਰਾਇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਵਜੋਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸੀ।

33. ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XXVII ਨਿਯਮ 9 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ, ਮੇਸਨੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਨੈੱਟ ਲਾਭ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ XXXVI ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ

ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੋ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸਖਤੀ ਨਾਲ 'ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ' ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੈ' ਪਰ ਕੇਵਲ 'ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ' ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਨਿਰਣੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਰਾਏ ਜਾਂ ਨੋਟਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਨਾਲ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਹਾਲਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ,

ਵਿਚੋਲਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸੌਂਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਇ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ, ਐਤਰਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾਹਰ ਰਾਇ/ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਗੈਰ-ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਭਾਵ' ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

34. 2018 ਦੇ ਐਕਟ 18 ਦੁਆਰਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ14A2 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਹਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਮਾਹਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ, ਸਮੇਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਹਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਾਰੇ।

35. ਐਸ.ਕੇ. ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ 05ਵੀਂ ਜੂਨ 1992 ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਮਤ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਦਰ, ਜੋ ਕਿ 30ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 1992 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਬੰਧ ਅਧੀਨ ਪਲੇਟਿਫ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਆਵਾਜਾਈ ਲਾਗਤ, ਚਾਹੇ ਕੋਲਾ 1/16ਵੇਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਮਾੜੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਕੋਲੇ, ਉੱਚੀ ਨਮੀ ਸਮਗਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਲੇ ਦਾ ਭਾਰ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਲੇਟਿਫ ਵੱਲੋਂ ਵਿਲੰਬ ਨਾਲ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸੂਲੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਜ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਆਦਿ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਕੇ. ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਪਲੇਟਿਫ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ੁਲਕ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਲੂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ' ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

36. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 19ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੇ ਚੁਕੌਂਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ, ਸਿਹੋਰ ਕੈਂਪ ਆਸਤਾ ਦੁਆਰਾ 16ਵੀਂ ਮਈ

1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XXVI ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀਆਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਪੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਿਰਣਿਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੈਰਿਟਸ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਮਿਤ ਪਹਲੂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

37. ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਤਨਮਨਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate